

РОЛЯТА НА ЕЛЕКТРОННОТО ПРАВИТЕЛСТВО И ДИГИТАЛИЗАЦИЯТА ЗА РАЗВИТИЕТО НА МУЗЕИТЕ В БЪЛГАРИЯ

THE ROLE OF E-GOVERNMENT AND DIGITALIZATION FOR THE MUSEUM DEVELOPMENT IN BULGARIA

VESELA VASILEVA GEORGIEVA

Library and Information Studies Department, Faculty of Philosophy,

Sofia University "St. Kliment Ohridski "

e-mail: vgeorgieva@ff.uni-sofia.bg

Abstract

The process related to the preservation and popularization of the cultural heritage as well as the access to information resources are among the main priorities of the present information society. With regard to the museums, assumptions can be made that a process of affirmation of the role of e-government for promoting museum development in Bulgaria starts to delineate. Opportunities in legal and financial terms emerge for access to public information presented in the museums as cultural institutions in Bulgaria. This applies even in emergency situations, as with COVID-19, in which the present information and communication technologies as well as digitalization enter gradually in many public sectors, including museum activity. The hypothesis is that offering new access forms to various resources through digitalization promotes the activity of museum employees, thereby encouraging alternative forms for information access. The report examines legal and regulatory documents, in which are addressing issues connected to e-government, through content analysis. The text evaluates publications in museum websites in Bulgaria in order to settle whether there are good practices with respect to digitalization and museum facilitation.

Keywords: e-government, digitalization, legal framework, museum practices

ВЪВЕДЕНИЕ

Разглеждайки текста за „Електронното управление в условията на членство на България в ЕС“, в който е представено „реализирането на електронното управление, и в частност електронното правителство, които са свързани с предприемането на комплекс от организационни, технологични и законодателни мерки за постигане на ефективно функциониране на администрацията чрез унифициран, оперативно съвместим и автоматизиран обмен на електронни документи между звената на администрацията“¹.

От друга страна, може да се каже, че „законодателните мерки обхващат всички действия, с които следва да се обезпечат правната съобразност на останалите мерки, включително създаването на нормативна уредба на законово, подзаконово и вътрешноведомствено ниво, установяване задължителност на различни политики при предоставяне на административни услуги на гражданите по електронен път, установяване на задължителност на определени европейски и международни стандарти, съобразяване на трудови договори, длъжностни характеристики и др. за нуждите на реализиране на електронното правителство“².

¹ Електронното управление в условията на членство на България в ЕС (онлайн). Прегледан на: 18.03.2021. Достъпен от: https://electronic-library.org/articles/Article_0184.html

² Пак там ...

На базата на споменатото до тук, може да се каже, че институциите, свързани с държавната администрация са изправени пред различни предизвикателства, свързани както с регулирането на различни технологични явления, така и с „реализирането на правните мерки чрез приемането на адекватни нормативни актове“³.

Освен споменатото дотук „адаптирането на вече създадените национални регламенти за работа с хартиени документи към електронния свят, всяка институция следва да приеме собствени правила за работа с електронни документи, тяхното постъпване, проверка за авторство и интегритет, деловодно описание, възлагане на задачи, свързани с електронни документи, движението им в администрацията и контролът по изпълнението на задачи, изпращането им до други администрации и лица, съхраняването и архивирането им“⁴.

МЕТОДИКА ЗА АНАЛИЗ

Статията представя обзор на научни текстове, нормативни и административни документи, в които се третира въпроси, свързани с електронното правителство, възможностите за дигитализация и съответно за развитието на музеите в България. Методите са кабинетно проучване, критичен обзор, вторичен анализ на данни и описателен метод. Текстът в тази си част е разделен на три подчасти, като е следван подходът от общото към частното. Първата включва обзор на проучвания, които са свързани с електронното правителство и музеите, като се установяват базови регламенти, нормативни параметри и опции за развитието им. Втората подчаст е посветена на установяване ролята на съвременните информационни и комуникационни технологии, които са основа за развитие на съвременните музеи и задоволяване потребностите на посетителите в тях. Третата е ориентирана към конкретни измерения, а именно към установяване дали и как електронните услуги навлизат в музеите, като тук са посочени постижения на музеи от и извън България.

Е-УПРАВЛЕНИЕТО - РЕГЛАМЕНТИРАНЕ И РАЗВИТИЕ

Анализирайки текста на Дженифър Бериман за „Електронно правителство: проблеми и последици за обществените библиотеки“, според който не е изненадващо, че предвид ранните етапи на развитие, определенията, свързани с понятието „електронно правителство“ са много и различни, и са свързани с термини като „онлайн правителство“, „електронна услуга“, „електронна администрация“ и други. Според друга дадена дефиниция на Гартнер за електронно правителство, то обхваща многоизмерния характер на концепцията, отнасяща се до „оптимизиране на информационните и комуникационните технологии и предоставянето на правителствени услуги“⁵ [3].

Не по-малко важно е, че развитието на информационните и комуникационните технологии и уеб услугите оказват основно влияние върху начините на формиране на електронното правителство. С помощта на електронно предоставяне на различни услуги, които подпомагат развитието на инициативите за електронно управление, те допълват и доусъвършенстват традиционно съществуващите възможности за предоставяне на държавни услуги, а не ги заместват. От тази гледна точка с напредването на навлизането на информационните и комуникационните технологии, може да се каже, че „електронното управление и електронното правителство се

³ Пак там ...

⁴ Пак там ...

⁵ Berryman, Jennifer. E-government: issues and implications for public libraries (online). [Accessed 27 Feb 2021]. Available at : <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00049670.2004.10721682>

очертават като ефективни средства за предоставяне на държавни услуги на гражданите. Докато електронното управление вече е установено, основната възможност за трансформиране на начина, по който държавните услуги се предлагат на гражданите в развитите страни сега започва да показва обещаващи резултати в много развиващи се страни⁶ [2]. В много различни страни практиката вече е добре утвърдена и те са „преобразили своите традиционни процеси в състояние с електронна поддръжка, при което ключови услуги се предоставят онлайн с помощта на ИКТ и достъпност в интернет“⁷.

От интернет сайта на Европейската комисия в контекста на електронното правителство и цифровите обществени услуги, научаваме повече за „ефективното електронно управление“⁸, за което се счита, че „може да осигури голямо разнообразие от предимства, включително по-голяма ефективност и спестявания за правителствата и бизнеса, повишена прозрачност и по-голямо участие на гражданите в политическия живот“⁹.

„Развитието на е-управление в ЕС е процес, който стартира преди около две десетилетия в отговор на силните глобализационни процеси, които протичат в световен мащаб“¹⁰ [1]. Бързото навлизане и развитието на ИКТ, както и „внезапното им навлизане в ежедневните процеси и нуждата от нов, по-ефективен, по-ефикасен, по-бърз и по-евтин начин за комуникация между държава, граждани и бизнес“¹¹ [1]. В България всичко това стана реалност още по време на предприсъединителния период към ЕС, в който се отличиха множество тенденции. Извеждат се и фактори, които оказват „сериозно влияние върху комуникацията между държава, граждани и бизнес като допринесоха за включването на страната в процеса по развитие на е-управление“¹² [1].

Според направен анализ на Стратегията за развитие на електронното управление в Република България 2014 – 2020 г., „в съвременното информационно общество информационните и комуникационните технологии са ядро, около което най-успешните организации и администрации изграждат своите бизнеси и управленски системи“¹³. От друга страна, относно понятието електронно управление в Стратегията се казва, че представлява „управление в електронна среда на нормативните взаимовръзки, административните процеси и обслужване и взаимодействието с потребителите с използване на информационни, статистически и математически модели и методи на обработка на данни, информация и знания, които осигуряват много по-високо ниво на ефективност на управлението“¹⁴. Е-управлението от своя страна подпомага процесите на повишаване на ефективността в администрацията, както и за

⁶ Maged, Ali. The Impact of National Culture on E-Government Implementation: A Comparison Case Study (online) : Accesed [15.03.2021]. Available from: https://www.researchgate.net/publication/220892624_The_Impact_of_National_Culture_on_eGovernment_Implementation_A_Comparison_Case_Study

⁷ Пак там ...

⁸ eGovernment and digital public services. In: European Commission (online) : Accesed [05 Apr 2021]. Available from: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/egovernment>

⁹ Пак там ...

¹⁰ Алексиев, Петър. Развитие на е-управлението в ЕС и мястото на Република България в този процес (онлайн). Прегледан на : 18.02.2021 Достъпен от: http://ebox.nbu.bg/pa2015/10_P.%20Aleksiev.pdf

¹¹ Пак там ...

¹² Пак там ...

¹³ Стратегия за развитие на електронното управление в Република България 2014 – 2020 г. (онлайн). Прегледан на : 25.03.2021 Достъпен от: https://www.eufunds.bg/sites/default/files/2018-11/strategy_egov_2014-20.pdf

¹⁴ Пак там ...

„облекчаването на процесите при взаимодействията между администрация, служители, граждани, бизнес чрез използването на е-услуги“¹⁵.

Както стана ясно в текста по-горе, процесите свързани с глобализацията и поэтапното навлизане на „електронното управление, се превръщат в реален и основен инструмент за реализирането на важни политики, които правят икономическата и социалната среда все по-конкурентноспособна и бързо развиваща се“¹⁶. Това от своя страна допринася за подобряването на административните услуги в електронна среда и до „подобряване на качеството на обслужване, повишаване на вътрешната ефективност на публичния сектор“¹⁷ от гледна точка на използването им от гражданите.

„С членството си в Европейския съюз Република България е поела в посока на достигане на високи стандарти в общественое-икономическото си развитие. За постигане на успех е необходима креативна и отговорна администрация, която поставя във фокуса на своята дейност гражданите и бизнеса с техните потребности и очаквания, и действа като стожер на законосъобразността“¹⁸.

От друга страна, електронното управление се „реализира от административните органи, органите на съдебната власт, лицата, осъществяващи публични функции, и организациите, предоставящи обществени услуги, на правните взаимовръзки, административни процеси и услуги и на взаимодействието с потребителите чрез използване на информационни и комуникационни технологии, осигуряващи по-високо ниво на ефективност на управлението“¹⁹. Ето защо може да се направи допускането, че „електронното управление е основната платформа за цифрова трансформация на публичните институции, за повишаване на качеството на административните услуги, за преминаването към рационални електронни процеси на функциониране и управление в публичните сектори и за достъп по електронен път на информацията, с която разполагат публичните институции.

Може да се каже, че в контекста на е-управлението съществуват четири основни вида елементи: „ресурси (финансови, човешки, информационни и комуникационни технологии, и др.), правна рамка, взаимодействие между участниците в е-управление и обществени отношения“²⁰. Всички те са взаимно свързани, а отношенията на общественое равнище „налагат необходимостта от цифрово взаимодействие между участниците, което предопределя съществуването на е-управлението“²¹.

По теми, свързани с електронното правителство, прави анализи и публикува резултати Елица Лозанова-Белчева. Анализирайки статията за „Анализ на електронното правителство чрез модела на Едуардс – S.H.E.L (software-hardware-environment-liveware)“, Белчева обобщава, че „теоретичното осмисляне се развива почти успоредно с динамиката на променящата се информационна среда и докато значителна част от разработките, свързани с използването на интернет технологии за функциониране на електронното правителство са характерни за XXI век, то анализите и разсъжденията върху ролята на информационните технологии за модернизирането и трансформирането на публичния сектор, са плод на изследователски проучвания през

¹⁵ Пак там ...

¹⁶ Електронно управление. В: *Държавна агенция електронно управление*. (онлайн). Прегледан на : 18.03.2021 Достъпен от: <https://e-gov.bg/wps/portal/agency/strategies-policies/e-management>

¹⁷ Пак там ...

¹⁸ Пак там ...

¹⁹ Пак там ...

²⁰ Пак там ...

²¹ Пак там ...

последните три десетилетия на миналия век²² [6]. Също така ученият определя понятието за електронно правителство като „съвременен модел на административно обслужване, организационна структура и управление, базиран на използването на информационните технологии“²³ [6].

ВЛИЯНИЕ НА СЪВРЕМЕННИТЕ ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ

Благодарение на навлизането и развитието на съвременните информационни и комуникационни технологии, те намират приложение в различни културни институции каквито например са музеите, библиотеките, архивите и други. Всички те разполагат с богати научни фондове и използването на новите технологии, улеснява научната им обработка. Спрямо съвременните изисквания се развиват разнообразни практики, свързани със съхранението, обработката и популяризирането на документите и културно-историческото наследство. Налагането на употребата на бази данни в интернет от културните институции, спомага за улесняването на достъпа до информация, както на служителите в дадената институция, така и за потребителите. С течение на времето личат тенденции в развитието на базите от данни, изразени най-вече в улесняването и възможността за по-бърз достъп до необходимата информация. Усъвършенстването на технологиите допринася за все по-честата употреба на електронни каталози и предоставянето за възможности за достъп до електронна информация, портали с дигитализирани ресурси и други.

Съвременното развитие на науката изисква прилагането на информационните науки и технологии. Методът дигитализация е изключително полезен и ефикасен за съвременното общество. В днешно време започва да придобива все по-голямо значение и да се прилага в различни области. Все повече данни се предоставят за достъп онлайн на потребителите. Известно е, че голяма част от дигитализираните документи са предоставени за достъп на потребителите в различни бази от данни, голяма част от които са достъпни чрез интернет.

Благодарение на дигитализирането на даден документ с цел изграждане на негово еднакво по вид електронно копие, спомага най-вече за опазването на оригиналите. Този метод придобива все по-широко приложение както в традиционните библиотеки, така и в редица музеи. С помощта на дигитализираните материали, независимо в от това на коя сфера служат те, информацията би могла да бъде достъпна в определени условия. Част от положителните аспекти на дигитализираните документи се свързват с това, че те могат да бъдат откривани с помощта на интернет много бързо, както и независимо от местоположението.

През последните години личи все по-голяма тенденция, свързана с необходимостта различните носители на информация да бъдат съхранявани, обработвани и предавани на поколенията превръщайки се в електронни носители на информация. Благодарение на всичко това успяват да се постигнат качествени резултати, част от които са свързани с бързото получаване на систематизирана и качествена информация, която е пространствено и времево независима. Това от своя страна означава, че в случаите, когато даден потребител има нужда от набавяне на определена информация, това е възможно без да е необходимо физическо посещение на определена институция. Това в никакъв случай не означава обаче, че съвременните

²² Белчева, Елица Лозанова. Анализ на електронното правителство чрез модела на Едуардс – S.H.E.L - SOFTWARE-HARDWARE-ENVIRONMENT-LIVEWARE (онлайн). Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Философски факултет, катедра БИНКП, Т.3, 2013, с. 41-52.

²³ Пак там ...

информационни и комуникационни технологии пречат на традиционните носители на информация. Дори напротив, тяхната цел е да ги усъвършенстват и надграждат.

Немислимо е овладяването на информационните потоци без употребата на услугите, които предоставя Интернет. “В непрестанно променящото се общество понятия като данни, знание, информация, стават ключови за всички области на професионалния и частния живот, Всеки човек има нарастваща потребност от получаването на бърза, надеждна и добре подготвена и представена информация. Данните, знанието и информацията, са важни в условията на информационното общество, чиито цели са широката употреба на ИКТ във всички сфери на човешката дейност”²⁴ [4].

Не по-малко важна е „високотехнологичната еволюция на глобалната мрежа”²⁵ [4], която формира различни промени както в информационната, така и в научната дейност. „Събирането, анализа, съхранението, търсенето и разпространението на данни, информация и знание”²⁶ [4] имат отношение към глобалното информационно общество и разпространението на интернет. От тази гледна точка може да бъде направено допускането, че приложението на съвременните ИКТ в културните институции е необходим процес, включващ иновациите в областта на културата през призмата на „формираната информационна среда”²⁷ [4].

ЕЛЕКТРОННИ УСЛУГИ В МУЗЕИТЕ В БЪЛГАРИЯ

С оглед включване към терминологичната рамка на понятието музей, е важно да бъде споменат и Уставът на ИКОМ, според който „музеят е постоянна институция с идеална цел, в служба на обществото и на неговото развитие, отворен за публиката и занимаващ се с изследвания, които се отнасят до материалните свидетелства за човека и околната среда. Той придобива, съхранява, експонира и най-вече представя с научна и образователна цел, както и за естетическа наслада, културно-исторически паметници и природни образци”²⁸ [7].

Като обществени институции, музеите трябва да се стремят към предоставянето на обществен достъп на своите посетители. С течение на времето и навлизането и утвърждаването на значимостта на съвременните технологии включително и в сферата на културата, започват да се обособяват различни тенденции свързани с представянето на културното наследство и процесите по неговото опазване. Все по-често използван става методът дигитализация, който поэтапно навлиза в музеите на равнища експозиции, организация, съхраняване и социализация на културното наследство.

Редно е в контекста на настоящата разработка да споменем и новообособилата се Ситуация покрай пандемията от COVID-19, в която се обособиха както лошите страни покрай нарастващата заболяемост и разпространението на вируса, но и започнаха да се прилагат множество нови практики, каквито например са образованието в дистанционна форма, представянето на културното наследство в музеите чрез виртуален достъп, четенето на дигитализирани книги т.н. Не по-малко засегнат е и културният туризъм, който също претърпя сериозни поражения с въведените мерки и ограничения. Бихме могли да кажем, че относно ситуацията към днешна дата през 2021г. и ситуацията с пандемията, все повече културни институции

²⁴ Койчева, Елена. Ролята на информационния посредник в научната библиотека при осъществяване на иновативните функции на онлайн справочно-информационното обслужване. В: *Библиотека*, 2013, с. 39.

²⁵ Пак там ...

²⁶ Пак там ...

²⁷ Пак там ...

²⁸ Науката музеология. Музеи и музеология (онлайн). Прегледан на 15.02.2021. Достъпен от: <https://museite.com/index.php/library/museums-museology-book/36-museology>

започват да прилагат практики за представяне на културното наследство във виртуална среда под формата на виртуални разходки. Множество световни, европейски, дори и български музеи насочиха внимание към представяне на културно съдържание през видео форми, виртуална реалност, виртуални изложби и обиколки и т.н, което от своя страна се превърна в алтернатива на културния туризъм [5].

В контекста на приложението на съвременните ИКТ в музеите и за развитието на културния туризъм се очертават и някои от тенденциите, свързани с новопоявилите се възможности за: интерактивен диалог с виртуални посетители; приложение на интерактивни инсталации на място в музеите; фокусиране върху съществуващите музейни колекции с помощта на цифровите технологии; привличане на музейна публика; насърчаване образователните функции на музеите; подпомагане на научната дейност; алтернатива при кризисни ситуации.

В следващите редове ще бъде направен опит за кратък анализ на различни сайтове на музеи в България с цел установяване на добри практики във връзка с приложението на дигитализацията и подпомагането на функциите на музейните обекти. Както споменахме по-горе в текста, ролята на дигитализацията започна да се увеличава покрай ситуацията около пандемията от COVID-19. Забелязва се и тенденция за предлагането на виртуален достъп до културното наследство в музеите в страната посредством приложението на съвременните ИКТ.

За съжаление с въвеждането на забраните и противоепидемичните мерки в световен мащаб, възможностите за пътувания стават силно ограничени. С оглед на това редица „големи и известни музеи и галерии по света са затворени, а човек има особено голяма нужда от култура в подобни моменти. И въпреки че нищо не може да замени усещането да стоиш в непосредствена близост до шедьовър на изкуството или знаменит исторически артефакт, то съвременните технологии ни дават възможност да направим виртуална разходка сред едни от най-забележителните музеи на световната сцена“²⁹. Такива например са Британският музей, Музеят Метрополитън в Ню Йорк, Лувърът, Ватиканските музеи и още много други.

Разглеждайки ситуацията в България, могат да бъдат посочени също не малко примери на музеи, предлагащи виртуален достъп до културно съдържание през различни форми. Например Националният археологически институт с музей – БАН на интернет сайта си предоставя възможност за достъп на потребителите си до разнообразни по вид дигитални ресурси, които са на свободен достъп. „В периода на усложнената епидемична обстановка в страната, свързана с разпространението на вируса COVID-19 (Коронавирус)“³⁰, музеят предлага 3D виртуална разходка, определяйки я като „алтернативен начин за посещение на Музея от хората, останали вкъщи, както и от тези със специални образователни потребности, които да могат да разгледат най-големият музей в България, който със своите експозиции е един от най-важните центрове в страната за популяризиране миналото на днешните български земи“³¹.

Платформата представя експозициите на музея по интерактивен и същевременно с това достъпен за потребителите начин. Първоначално се визуализира снимка на музея отвън, след което посредством едно кликане започва ново зареждане на страницата, даващо възможност за 360 градусово разглеждане от външната и

²⁹ Пет невероятни музея, които предлагат виртуални разходки. В: usitcolours (онлайн). Прегледан на : 20.04.2021 Достъпен от: <https://usitcolours.bg/bg/pochivki-v-chujbina/statii/5-neverojatni-muzeja-koito-predlagat-virtualni-razhodki/s/856>

³⁰ Национален археологически институт с музей при БАН (онлайн). Прегледан на : 18.03.2021 Достъпен от: <http://naim.bg/bg/home/>

³¹ Пак там ...

вътрешна страна на институцията. Интерес представлява опцията за приближаване, чрез която могат да се видят отблизо всички експонати, които за още по-голямо удобство на заинтересованите потребители имат обособени анотации с информация за отделните предмети. Друг позитив е свързан с предлагането на виртуалната разходка както за българските граждани, така и за чужденци, тъй като сайта е разработен на български и английски език, което осигурява възможност на чуждестранните потребители да получат предварителна информация за музея и съхраняваните в него артефакти.

Като следващ пример можем да дадем Регионалния исторически музей в град Бургас, който е „най-големият музей в Югоизточна България“³². От посещение на интернет страницата на музея научаваме за възможността за достъп до богата онлайн колекция с повече от 1400 страници с дигитализирани артефакти, повечето от които придружен от анотация на български и английски език и полета с метаданни, включващи тип на обекта, материал, инвентарен номер и място. Освен това на сайта има обособена специализирана търсачка, чрез която потребителят може да филтрира по определени критерии, свързани с търсената от него информация. Част от тези критерии могат да бъдат например определени по исторически период, фонд към който принадлежат, предмет или друг ръчно въведен. Към настоящия момент при направеното проучване, може да се каже, че вероятно сайтът се разработва, тъй като не е в изцяло завършен вид и не всички метаданни в полетата на музейните експонати са попълнени.

Друг интересен подход за иновативно представяне на културното наследство е Националният исторически музей – София, „който на своя YouTube канал“³³ в рамките на кратко видео с продължителност от 1:54 мин. представя експозициите. Използването на различни социални мрежи и канали осигурява нови възможности, чрез които институциите на паметта е възможно да достигнат до по-широк кръг от хора. С навлизането на съвременните технологии в различните сфери на обществения и социалния живот, държавните институции, в това число и музеите са изправени пред предизвикателството, свързано с адаптирането към новите условия. Интернет и социалните мрежи стават все по-активно използвани за разнообразни цели, а значението за използването им от страна на музейните обекти би могло да подобри достъпа до информация и знание, привличането на туристи, развитие на културния туризъм и засилване на интереса към процесите свързани с опазването и популяризирането на културното наследство.

Освен изброените дотук подходи за публично представяне на информация за потребителите от страна на различни музеи в България, бихме могли да включим и обособяването и организирането на виртуални изложби. Като добър пример в това отношение може да бъде посочен Националният военноисторически музей³⁴, на чийто интернет сайт в рубриката експозиции от главното меню са включени както различни онлайн колекции и виртуална разходка, така и няколко виртуални изложби, включващи графично и текстово представяне, свързано с исторически събития.

³² Регионален исторически музей Бургас (онлайн). Прегледан на: 28.02.2021 Достъпен от: <https://www.burgasmuseums.bg/>

³³ Национален исторически музей. В: YouTube (онлайн). Прегледан на : 28.02.2021 Достъпен от: https://www.youtube.com/results?search_query=%D0%9D%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D0%BD+%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B8+%D0%BC%D1%83%D0%B7%D0%B5%D0%B9&sp=eiG4AQHCARtDaEIKTWNVUVJhT0Vxa0FST0RrR3kxcjlaZIU%253D

³⁴ Национален военноисторически музей (онлайн) <https://militarymuseum.bg/>

РЕЗУЛТАТИ ОТ АНАЛИЗА

Вторичният анализ на правни и нормативни документи относно електронното правителство, както и на проучвания по темата показва, че регламентацията задава общи параметри, но тя не се актуализира и не се прилага своевременно и ефективно на практика. Що се отнася до равнището на развитие на комуникационните и информационните технологии, то е високо, но същевременно не е в синхрон с компетентността и подготвеността на музейните кадри, което създава затруднения в музеите у нас. Малко са музеите в България, които имат постижения, такива са например Националният археологически институт с музей – БАН, Националният исторически музей – София, Националният военноисторически музей, Регионалният исторически музей в град Бургас. Дигитализацията е на начален етап, а причините са различни: недостатъчно финансиране, затруднения в обучението на кадрите в посока дигитална компетентност, имплементиране на съвременни дигитални технологии в музеите. Не на последно място са необходими както базови знания по дигитализация, така и постоянно обогатяване и обновяване, тъй като това е сфера, която се развива бързо. Ето защо достигането до възможностите посетителите на музеите да правят виртуални разходки, да участват в интерактивна комуникация у нас все още не е постигнато. Това се отнася и до разширяване възможностите музеите да се използват и за обучителни цели именно чрез дигитализацията на ресурсите в тях, но и чрез адаптирането им за такива цели.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Обобщавайки написаното по темата, може да бъде направен изводът, че електронното правителство следва да функционира ефективно; в частност е-услугите са значим и необходим подход, който следва да се въведе от държавните институции. Предоставянето на свободен достъп до обществена информация трябва да бъде разглеждано приоритетно, включително в контекста на институциите на паметта, а в това число и музеите. От друга страна, приложението на дигитализацията и въвеждането на новите информационни и комуникационни технологии са сред основополагащите фактори, които са свързани с опазването, социализацията на културното наследство. Поради това музейните обекти както от Европа и света, така и тези в България, трябва да бъдат обединени около каузата за осигуряване на физически и интелектуален достъп до културното наследство, като се отчитат и нагласите, потребностите, очакванията и профилите на туристите.

ЛИТЕРАТУРА

1. Aleksiev, P. (2015), e-Governance Development in EU and the place of Republic of Bulgaria in the Process (in Bulgarian) (online). Last seen: 18.02.2021 / [Алексиев, Петър. Развитие на е-управлението в ЕС и мястото на Република България в този процес (онлайн). Прегледан на: 18.02.2021 Достъпен от:] http://ebox.nbu.bg/pa2015/10_P.%20Aleksiev.pdf
2. Ali, M., Weerakkody, V., El-Haddadeh, R. (2009). The Impact of National Culture on eGovernment Implementation: A Comparison Case Study, 15th Americas Conference on Information Systems 2009, AMCIS 2009, vol. 2, 137
3. Berryman, J. (2004) E-government: issues and implications for public libraries, The Australian Library Journal, 53:4, 349-359, DOI: 10.1080/00049670.2004.10721682
4. Koicheva E. (2013), Roliata na informacionnia posrednik v nauchnata biblioteka pri osashtestviavane na inovativnite funkcii na onlain spravochno-informacionnoto obslujuvane (in Bulgarian) In: Biblioteka, 2013, Sofia, Bulgaria / [Койчева, Елена. Ролята на информационния посредник в научната библиотека при осъществяване на иновативните функции на онлайн справочно-информационното обслужване. В: Библиотека, 2013, с. 39.]

5. Kosev, S. Markov A. Protsesi pri proektirane i izgrazhdane na interaktivni vizualni proizvedeniya; Mezhdunarodna nauchna konferentsiya "Ot setivnoto kam vizualnoto – pluralizmat v izkustvoto", Fakultet po Izobrazitelno izkustvo, VTU "Sv. Sv. Kiril i Metodiy", Veliko Tarnovo, 2015; ISBN 978-619-208-103-4 [Косев, С. Марков А. Процеси при проектиране и изграждане на интерактивни визуални произведения; Международна научна конференция "От сетивното към визуалното – плурализъмът в изкуството", Факултет по Изобразително изкуство, ВТУ "Св. Св. Кирил и Методий", Велико Търново, 2015; ISBN 978-619-208-103-4]
6. Lozanova-Belcheva, E. (2013), Analiz na elektronnoto pravitelstvo chrez modela na Edwards – S.H.E.L - SOFTWARE-HARDWARE-ENVIRONMENT-LIVEWARE (in Bulgarian) (online). Godishnik na Sofiiski universitet "sv. Kliment Ohridski", v.3, Sofia, Bulgaria, pp. 41-52. / [Белчева, Елица Лозанова. Анализ на електронното правителство чрез модела на Едуардс – S.H.E.L - SOFTWARE-HARDWARE-ENVIRONMENT-LIVEWARE (онлайн). Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Философски факултет, катедра БИНКП, Т.3, с. 41-52, 2013. Прегледан на 18.03.2021 Достъпен от:] https://research.uni-sofia.bg/bitstream/10506/467/1/ELozanova_godishnik_2011.pdf
7. Nedkov, S., (1997), Naukata muzeologia. Muzei i muzeologia (in Bulgarian). Last seen: 15.02.2021. / [Симеон Недков (1997) Науката музеология. Музеи и музеология (онлайн). Прегледан на : 15.02.2021 Достъпен от:] <https://museite.com/index.php/library/museums-museology-book/36-museology>